

Problemy i wyzwania poprawy gospodarowania energią w Polsce

Zygmunt Parczewski

Niezależny ekspert ds. efektywności energetycznej

Warszawa, 26 września 2017 r.

Agenda/ plan prezentacji

- **Istota (rozumienie) problemów i wyzwań efektywności energetycznej ,ee'**
- **Polska na tle wybranych państw EU – tendencje rozwojowe ...**
- **Gdzie jesteśmy – stan spraw (2015 - 2017):**
 - ✓ **kraj** - ocena autorska
 - ✓ **Ocena kontrolna EU** (EEW – Energy Efficiency Watch, 2015)
- **Kluczowe problemy rozwojowe** (bariery poprawy ,ee')
- **Wyzwania rozwojowe :**
 - ✓ **Wewnętrzne**
 - ✓ **Zewnętrzne (EU)**
- **Spostrzeżenia i wnioski**

NARODOWA
AGENCJA
REGULACJI
ENERGII SA

Istota (rozumienie) problemów i wyzwań ,ee'

Kluczowe definicje (cel i sens działania na rzecz ,ee') - 1:

a) efektywność energetyczna:

- *Relacja uzyskanych wyników (efekty użyteczne: produkty, usługi) do wkładu (wsadu) energii - (typowe warunki eksploatacji)*
- *Produktywność vs energochłonność (sfera biznesu a GD)*

b) poprawa efektywności energetycznej (=Σ przedsięwzięć):

- *zwiększenie (trwale) efektywności energetycznej wskutek zmian technologicznych, zmian zachowań (poprawa komfortu życia) oraz - korzyści ekonomicznej - własnej, ale także społecznej (niższe rachunki = bezpośredni i/lub kompleksowy – redukcja kosztu społecznego~ „externalities”)*

c) oszczędność energii: = różnica w zużyciu energii przed i po realizacji Σ przedsięwzięć – w porównywalnych warunkach! (*obiekt, urządzenie & otoczenie*)

Istota (rozumienie) problemów i wyzwań ,ee'

Kluczowe definicje (cel i sens działania na rzecz ,ee') - 2:

d) usługa energetyczna (w celu poprawy efektywności):

- *korzyść fizyczna (odbiorcy i dostawcy usługi) z poprawy efektywności uzyskana w wyniku zmian technologicznych, procesowych i innych – realizowana umową o świadczenie usługi – sprawdzalnej i wymiernej co do efektu: energetycznego, ekologicznego ⇔ = korzyść ekonomiczna i/lub społeczna) - określana w normalnych i porównywalnych uwarunkowaniach*

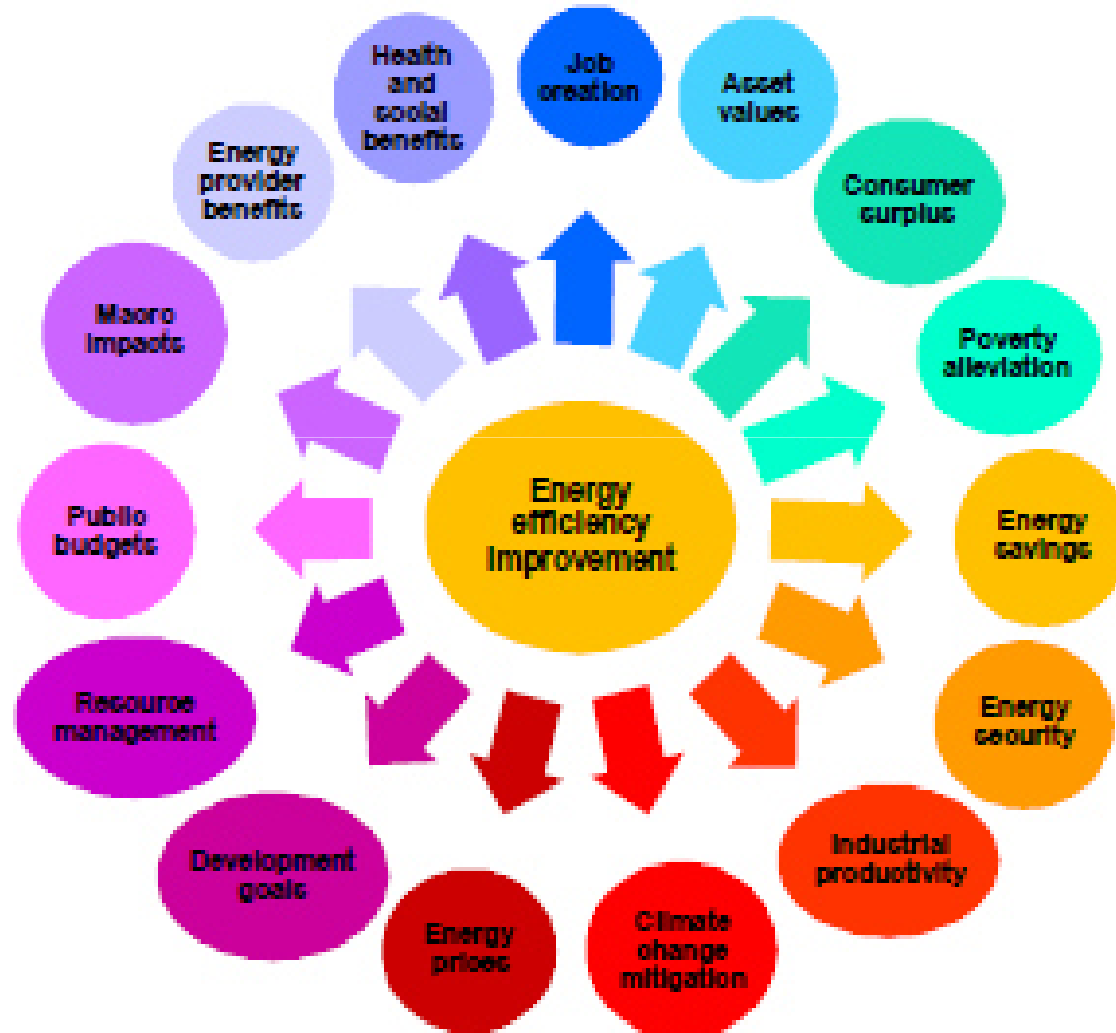
e) polityka efektywności (krajowa, unijna):

- *zespół skoordynowanych działań wykorzystujących środki polityki publicznej (rząd, samorządy; EU) pozwalające skutecznie i racjonalnie systemowo (bez dublowania!) realizować poprawę efektywności wykorzystując synergię korzyści (*win-win strategy*)*

- kluczowy instrument systemowy: dobra legislacja + roztropne strategie/ polityki

Istota (rozumienie) problemów i wyzwań ,ee' (strategie ,win-win')

Istotne pytania:

- *O cel:*
- ***czy doraźny i głównie formalny?***
- a może***
- ***Długofalowy ~ strategiczny bo wesprze:***
- *Bezpieczeństwo, konkurencyjność i –*
- *Stabilizację wytwórców (odporność na szoki cenowe paliw i energii)*
- *Zrównoważony rozwój ...*

Problemy? (wiele ...)

- Finansowe
- Rynkowe
- Instytucjonalne
- Inne (świadomość, ...,?)

Wyzwania? – np. jak oswoić i wdrożyć ,ee' dobrze i skutecznie

Polska na tle wybranych państw EU – sektor biznesu -1

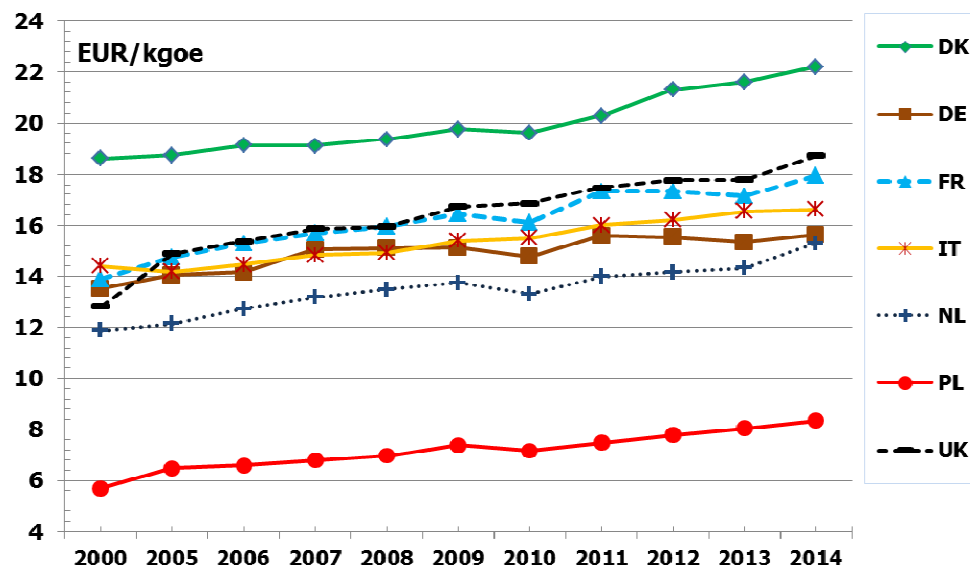
Trendy efektywności w soczewce – PL & UE energia, emisje lata 2005 – 2014

- 1) Sektor biznesu (= Kraj – GD)
- 2) Przemysł (przetwórczy)

Polska na tle wybranych państw EU – sektor biznesu -1

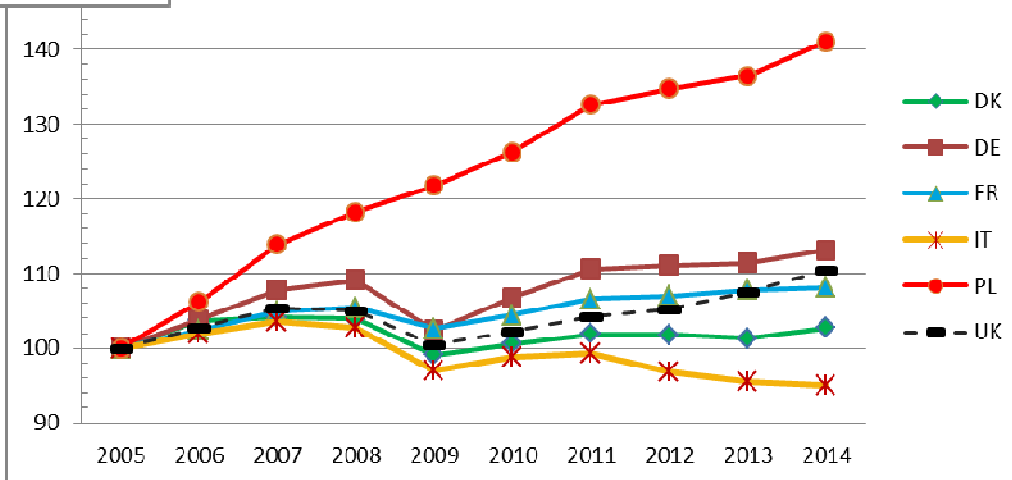
Zmiany produktywności energii sektora biznesu
GVA/EFin; (ceny stałe - EUR'2010)

Produktywność biznesu w roku 2014 w porównaniu do:

Kraj	2010 = 100	2005 = 100	2000 = 100
DK	119	129	131
DE	107	112	117
FR	111	122	130
IT	107	118	116
NL	115	126	129
PL	117	133	152
UK	112	128	151

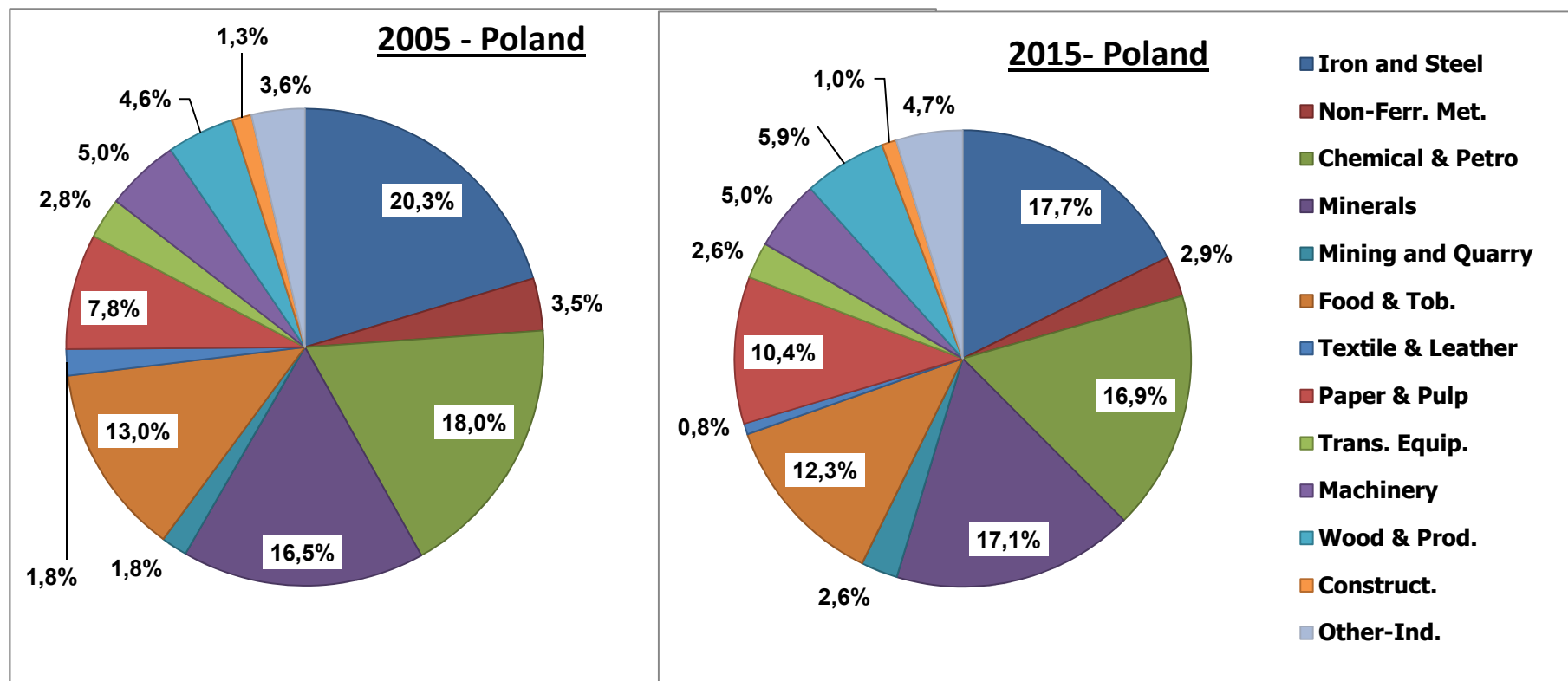
Dynamika GVA (2005=100)
(chain-linked volumes at €2010)

Source: Author's based on Eurostat

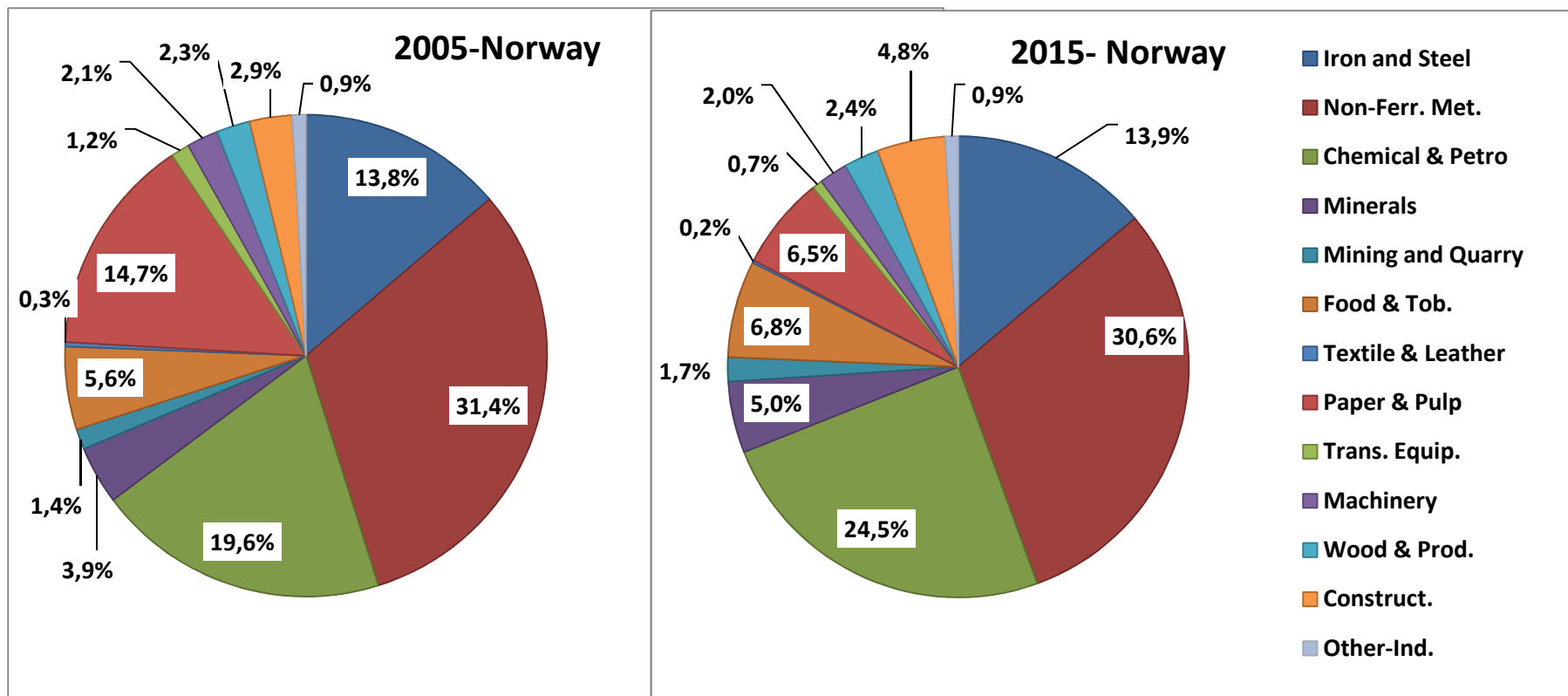

Polska na tle wybranych państw EU - przemysł

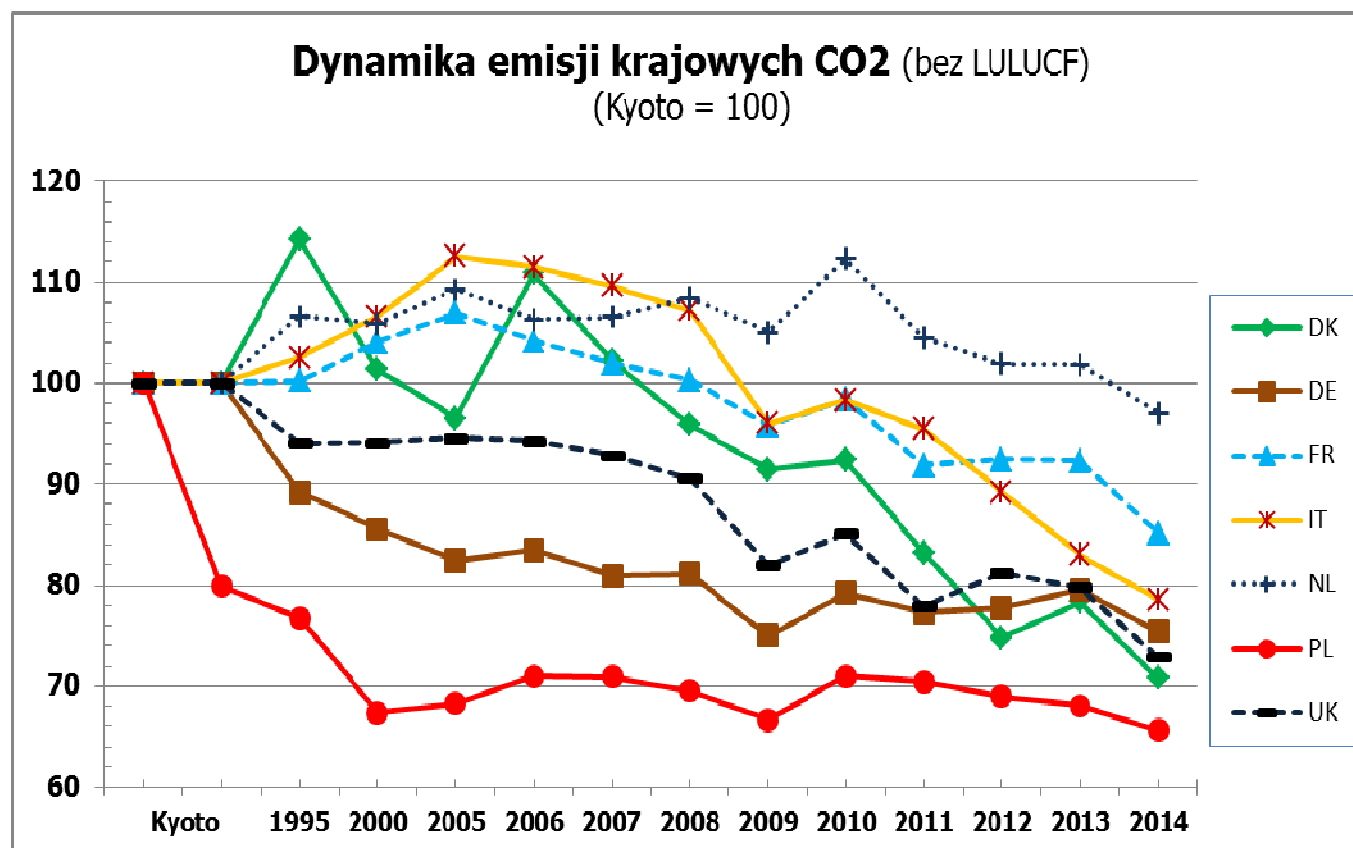
Source: Author's based on Eurostat

Polska na tle wybranych państw EU - przemysł

Source: Author's based on Eurostat

Polska na tle wybranych państw EU – emisje CO2

Źródło: oprac. własne autora na danych UN FCCC

Gdzie jesteśmy?

– stan spraw „ee” w Polsce... ☹️☹️

- Jest nowa ustawa „ee” obow. Od 1.X.2016 r. – za wcześnie na ocenę:
 - ❖ Posiada obowiązkowy system EEO – zgodny z EED (tradable SEE/BC)
 - ❖ Wymaga audytów energetycznych w dużych firmach (3 – 6 tys.?)
 - ❖ Brak instrumentów dobrowolnych (VA; inne) i elastycznych (ekon-fiskal)
- Istnieje wsparcie (soft loans) z eco-funduszy, ale zbyt małe środki finansowe na działania w przemyśle (dotacje – sektor publiczny)
- Istnieje fundusz termomodernizacyjny (domy wielomieszkaniowe) – od wielu lat ma zbyt małe środki; refundacja 20% NI uciążliwa
- **Relatywnie niska świadomość** korzyści i/bo – nadal niskie **i bez monitoringu** wsparcie politykami publicznymi i sektorowymi (?!?)
- Archaiczne struktury paliwowe – dysonanse polityczne kreują znaczne ryzyka przedsięwzięć pro-efektywnościowych
- Brak koordynacji działań, brak sieciowych baz wiedzy i certyfikacji...

NARODOWA
AGENCJA
REGULACJI
ENERGII

Gdzie jesteśmy?

– ocena *EEW* – 2015 ☹
(Energy Efficiency Watch)

Zalecenia EEW (m.in.):

- 1) Utworzenie Narodowego Funduszu ,ee'
- 2) Usunięcie nieładu legislacyjnego
- 3) Sektor publiczny powinien przejąć rolę wzorcowego w zakresie ,ee'
- 4) Wdrożenie zaleceń ,ee' w zamówieniach publicznych
- 5) Zamierzone kierowanie wsparcia publicznego w ,obszary biedy'
(fuel poverty mitigation)
- 6) Rozszerzenie listy instrumentów ekonomiczno-fiskalnych i dobrowolnych; zmiany pomiędzy 2011 – 2014 (NEEAP) – niewielkie

Szanse osiągnięcia założonych celów poprawy ,ee' wg EEW ~ małe
(wnioski z analizy KPDEE) lub niewielkie (wg ankiety niezależn. ekspertów)

Wyzwania rozwojowe

- zewnętrzne (EU, świat)

- **Porozumienie klimatyczne – Paryż, XII 2015 (COP21)**
- **Ramy polityczne EU na 2020-2030 dot. energii i klimatu**
 - ❖ Cele: 40% red. CO₂; min. 27% OZE ; min. 27 -30% -oszcz. energii
 - ❖ Reforma ETS (uszczelnienie 📌 wzrost cen CO₂)
 - ❖ Integracja krajowych planów działań na rzecz energii i klimatu
 - ❖ Polityki komplementarne (transport, rolnictwo, CCS, ...)
- **Debata o kierunkach zmian Dyrektywy EED (2015-2017)**
 - ❖ Wydłużenie okresu obowiązywania EED do 2030, z naciskiem na EEO
 - ❖ Zamiana celu wskaźnikowego ,ee' na obligatoryjny
 - ❖ Włączenie w system SEE/BC (~EEO) nowych sektorów, w tym transport
 - ❖ Uszczelnienie metodyki obliczeń efektów działań polityk publicznych (kwalifikowane środki polityki oraz ,dodatkowość oszczędności', inne)

Spostrzeżenia i wnioski... - 1

- ✓ Bezkrytyczne wykorzystywanie instrumentów polityki klimatycznej (redukcji emisji CO₂/GHG) do realizacji celów polityki poprawy efektywności jest często mniej efektywne ekonomicznie,
- ✓ Uniknięcie pułapki „nieefektywności”: np. przyjęcie zintegrowanego podejścia („ee” + RES + CO₂) „wg jasnych kryteriów wyboru przedsięwzięć – są dobre przykłady i praktyki z UK i USA
- ✓ Poprawa efektywności w systemach sieci energet. – skuteczna dla wieloletniego okresu regulacji pułapowej (5-8 lat; wdrożono w 2013 r.)
- ✓ Transformacja niskoemisyjna w UK uwzględniająca warunki konkurencji to „**sprawiedliwe**” podatki adresowane do wszystkich odbiorców–wyjątki: słabsze GD; CHP (względy społeczne i celowościowe);

Spostrzeżenia i wnioski... - 2

- ✓ Zaostrzenie wymagań ochrony cieplnej budynków i urzędzeń; harmonogram wdrażania standardów 7-10-letni (wyprzedzający); ważna rola systemów kwalifikacji, certyfikacji i akredytacji (w systemie OZE są, a w ,ee'?)
- ✓ Kluczowe znaczenie systemu monitorowania jakości standardów (dobre w: UK, DE, DK)
- ✓ Etykiety energetyczne budynków – identyczne do tych w AGD – **bo zrozumiałe przez ludzi!**
- ✓ Zrównoważenie instrumentów obligatoryjnych z elastycznymi i dobrowolnymi – jeden z kluczy do wzrostu innowacji, ESCO i ...
- ✓ Systemy dobrowolnych porozumień wymagają kompetentnego partnera publicznego, np. agencji energetycznej; sekretariatów efektywności, inne?
- ✓ Premie dla CHP – mogą mieć także charakter fiskalny, a nie tylko dopłat; wyraźna preferencja dla mikro-CHP, w tym z OZE

Spostrzeżenia i wnioski... - 3

- ✓ USA – duża rola DOE i **biura EERE** – koordynuje prace jednostek biznesowych wdrażających i upowszechniających innowacje wspierające rozwój niskoemisyjny, bo są kompetentne! **A w Polsce ?**
- ✓ USA – stworzenie Narodowego Centrum Baz Danych (NCBD) – „żywa” baza wiedzy o efektywności i innowacjach – publiczne finansowanie – wolny (prawie) dostęp do zasobów.

W Polsce wciąż brak takiego bardzo potrzebnego Centrum. Są zasoby osobowe (Instytuty Badawcze, agencje prywatne, np. NAPE i inne) – ale brak skoordynowanych działań upowszechniających, edukacyjnych i doradczo-biznesowych! Ten kierunek to jeden ze sposobów trwałego i ciągłego przyspieszenia procesów innowacji technologicznych i procesowych – NAJWARTOŚCIOWSZYCH biznesowo, a przy tym trudnych do skopiowania!

- ✓ USA – integracja systemów efektywności i OZE – rozliczanie redukcji CO2 **„wspólną walutą” – liczbą ton CO2** – istotnie wyższa efektywność ekonomiczna systemu połączonego od rozdzielonych!

NARODOWA
AGENCJA
POSZCIGOWANIA
ENERGII

www.energi.no

Konkluzja generalna - 1:

Warto i należy w Polsce podjąć konkretne działania na rzecz faktycznej poprawy efektywności energetycznej jako skutecznego i opłacalnego instrumentarium (i nośnika):

- ✓ Innowacyjności technologicznej i procesowej w przedsiębiorstwach (odpornej na imitacje!),
- ✓ Poprawy konkurencyjności sfery biznesowej (koszty 👎, kompetencje 👍)
- ✓ Poprawy warunków życia GD (komfort, koszty, emisje, zdrowie)
- ✓ Wypracowania nowych kompetencji – także na eksport

**Czy SZE może stanowić właściwy instrument wsparcia ,ee’?
Jakie muszą być spełnione warunki dla jego skuteczności?**

Konkluzja generalna - 2:

(Czy) **potrzebne upodmiotowienie instytucjonalne działań ,ee’?**

Czynniki (uwarunkowania) sukcesu to m.in.:

- ✓ Stabilne i klarowne prawo = unikanie radykalnej zmiany systemu EEO, o ile wykazywał on stałą poprawę sprawności działania
- ✓ Mądra, spójna i własna wizja strategii efektywności jako jednego z kluczowych czynników (fundamentów) rozwoju L-T, - nie tylko powielanie – nie zawsze udane – minimum wymagań EU
- ✓ Stworzenie odrębnej struktury instytucjonalnej uwolnionej od wpływów **,starszej siostry’ (wielka energetyka) – wyodrębnienie Departamentu OZE wymowne!**

***Czy nas na to stać? A jeśli - to kto i w jaki sposób
powinien to zrobić? podyskutujmy...***

NARODOWA
AGENCJA
REGULACJI
ENERGII

Problemy i wyzwania poprawy gospodarowania energią w Polsce

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

ZYGMUNT PARCZEWSKI

Warszawa, 26 września 2017 r.

